

Örömfestészet

Győri Márton színeképei

168 óra 2018. március 14. 49

A Domanovszky- és Gruber Béla-díjas festőművész Győri Márton **egyik legismertebb kortárs alkotónk**. Művei elsősorban magángyűjteményekben találhatók. Évek óta nem rendez kiállításokat, pályázatokon sosem vett részt, galériákhoz sem csatlakozott így őrizhette meg művészi függetlenségét Legújabb alkotásait rendszeresen közzéteszi a Facebookon, illetve otthonában, nyitott műhelyében is megtekinthetők. **A168 Órának** holokauszt túlélő nagyapja szellemi örökségéről is beszélt

„Lehet-e magasabb célja a Festészetnek, mint felemelni a tekintetet, valahogy arrafelé, amerre az Örökkévaló hunyorog?” Ezt írta nemrég Facebook-oldalára Győri Márton. Akár ars poeticája is lehetne ez a harminckilenc éves festőművésznek. Számára a festészet a szenvedélyről és a hitről is szót: a színek árnyalatai a létezés örömét hirdetik. Hajók, fák, levelek, utak, ösvények, házak: az elvagyódás és az otthonkeresés örök motívumai vásznain. S talán egyetlen kortárs festő **művein sem látható annyi zsinagóga, mint Győri Márton meseszerűen szép olajképein.**

A ragyogó festékrétegek mögött ott feszül a 20. század történelmének minden borzalma. **Győri Márton apai nagyszülei holokauszt túlélők voltak.** Nagyapja, Rothman György 1941-ben, tizenhét évesen lépett be a Hásomér Hácáir - Ifjú Örök - cionista mozgalomba. A baloldali fiatalok eszményképe egy olyan állam megteremtése volt, ahol zsidók és arabok teljes egyenjogúságban élhetnének együtt. A cionista ifjak a vészorszak idején elsősorban az embermentésben vettek részt A Hásomér Hácáir- nak több száz tagja volt és sokan életüket áldozták azért, hogy sorstársaikat menthessék. Hamis igazolványokat gyártottak, a Vörös keresztbe beépülve élelmiszert szállítottak a budapesti gettóba.

Rothman György is álnéven, hamisított levele igazolvánnyal irányította a mentőakcióikat. Barátaival 1944 nyarán Erdélybe utazott, hogy menekülőutat szervezzenek Románián át Palesztinába. De Rothman Sepsizsentszentgyörgyön lebukszik, szovjet kémnek hitték. A rendőrségi fogdán megkínózták, mégsem adta fel bajtársait Kivégzés várt volna rá, **de egy magyar rendőr őrnagy megmentette:** a deportáltakat szállító vagonba vitette a zsidó fiút Az „auschwitz-i menekülés” neki akkor az életben maradás esélyét jelentette. Túlélte a haláltáborot és azután Mauthausen poklát is. A családjából azonban mindenki odaveszett meggyilkolták a szüleit és kishúgát is. A

háború után a fiút **súlyos tébécével** a fővárosi szeretetkórházban kezelték. Itt ismerkedett meg egyik betegársával, Hermann Ágnessel, aki a budapesti gettóban élte túl a háborút, és szintén mindenkije odaveszett. A két fiatal egymásba szeretett, és a szerelem adott nekik erőt ahhoz, hogy újrakezdjék együtt az életüket.

Első fiuk születése előtt Rothman Győrire magyarosította nevét. Azt akarta, hogy gyerekeinek soha ne kelljen szenvedniük a származásuk miatt. S bár a férfi sok ember életét megmentette a háborúban, cionista múltja miatt Rákosi-rendszerben is üldöztek, könyvtárosi állásából elbocsátották.

Évek múlva Győri György magyartanár lett, a **Köznevelés** című lapban is publikált. Felesége gyógypedagógusként dolgozott.

Négy fiuk született. Gábor, a későbbi belgyógyász, pszichiáter, akit a Lipót igazgatóhelyettesének neveztek ki, már nincs köztünk. Péter közgazdász-szociológus, jelenleg a Menhely Alapítvány elnöke, a budapesti hajléktalanellátás vezető szakembere. János az ELTE pedagógiai és pszichológia karának docense, a Radnóti gimnázium vezető magyartanára. A negyedik testvér, István - Márton édesapja - neves festőművész, a képzőművészeti egyetem kiállításainak szervezője.

Édesapjuk, Győri György 2001-ben jelentette meg Megmeneküléseim - Hosszú levél unokáimnak című memoárkötetét, amelyben emléket állított a zsidó mozgalom mártírjainak, s leírta mindazt, amit a náci halálgyáraiban átélt. **Régóta özvegy volt már, mikor kilencvenéves korában,** 2014-ben, embermentő tevékenységéért megkapta az egyik legjelentősebb nemzetközi zsidószervezet - a B'nai B'rith, a Szövetség fiai - elismerő oklevelét. S amikor Győri György 2016 februárjában elhunyt, már tizenkét unokája siratta. Nagyapjuk memorjában azt is üzent nekik: „Élni csodálatos, mert maga az élet megfejthetetlen csoda. Rejtélyes, önmagunk titkait soha megismerni nem tudó lények vagyunk egy elvarázsolt világegyetemben.” A holokauszt túlélő azt is leírta, milyen sok embernek köszönheti az életét „A sors ajándékának tekintem, hogy magyart is, zsidót is, németet is, csehet is, svábot is, amerikaiat is, osztrák gazdát is látok a segítőim, a megmentőim közt. Megmenekültem ezáltal az emberiség legnagyobb, gyógyíthatatlannak látszó betegségétől: nincs bennem gyűlölet előítélet egyetlen nemzettel, egyetlen embercsoporttal szemben sem.”

A ragyogó festékrétegek mögött ott feszül a 20. század történelmének minden borzalma. **Győri Márton apai nagyszülei holokauszt túlélők voltak.**

Győri Márton is rajongott nagyapjáért. Nem sokkal a halála után írta a Facebook-oldalára: „Mindig hiányzol, drága Nagyapócska! Annyi mindent szeretnék mesélni, olyan sok minden bánt mostanában... Az »elegancia« teljes hiánya, mérhetetlen butaság és rengeteg képmutatás között kóválygok elkeseredetten, sokszor dühösen, szomorúan. Bár csak itt lennél, mert te mondanál valami kedveset dicsérőt vagy felemelőt”

Számára „nagyapó” az emberszeretet az életigenlés példaképe. Az irodalom és a művészetek iránti vonzalmát is tőle örökölte. Meg persze festő édesapjától, Győri Istvántól. A fiú beleszületett a festőművészetbe: budapesti otthonukban, apja falnyi méretű pasztell szénrajzai között nőtt föl. Csodálta apját s úgy hitte: a festőművész amolyan álmvilágot teremtő hős. Képeivel boldogabbá, szebbé teszi az emberek mindennapjait

Már tizenhat évesen eldöntötte, hogy ő is festőművész lesz. A kisképző után, 1999-ben rögtön bejutott a képzőművészeti egyetemre. **Pedig már a rostákon kiderült róla: öntörvényű alkotó. Vizsgafeladatként aktot is rajzolniuk kellett A fiú hatalmas absztrakt színfoltokat festett de olyan szépeket hogy rögtön felvették Maurer Dóra osztályába.**

Nem csak a gyönyörű színekkel hívta fel magára a figyelmet: kamaszkorától kezdve saját vásárlóköre volt Szülei lakásához közel volt egy kakaóbár. **Amikor a tulajdonos meglátta a képeit hármát is vásárolt** Győri Márton így az egyetem alatt már a festészetéből tartotta el magát és családját A felvételin ismerkedett meg évfolyamtársával, leendő feleségével, Soós Nórával. Ma már két gyermekük van.

A művészpár pasaréti otthona műteremlakás és nyitott műhely is egyben. Patikatisztaság és rend fogad itt mindenkit Győri Márton csak így tud alkotni. Noha az egyik legismertebb kortárs festőnk, évek óta nem volt kiállítása.

2018. március 14. 49

https://www.google.hu/search?q=gy%C5%91ri+m%C3%A1rton+k%C3%A9pek&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjZhKn-zvfeAhWPjqQKHU84CSkQ_AUIDigB&biw=2560&bih=1263

168 ÓRA
KULTÚRA

Örömfestészet

Győri Márton színeképei

A Domanovszky- és Gruber Béla-díjas festőművész Győri Márton egyik legismertebb kortárs alkotónk. Művei elsősorban magángyűjteményekben találhatóak. Évek óta nem rendez kiállításokat, pályázatokon sosem vett részt, galériákhoz sem csatlakozott. Így őrizhette meg művészi függetlenségét. Legújabb alkotásait rendszeresen közzéteszi a Facebookon, illetve otthonában, nyitott műhelyében is megtekinthetők. A 168 Órának holokauszt túlélő nagypja szellemi örökségéről is beszélt.

„Lehet-e magasabb célja a Festészetnek, mint felemelni a tekintetet, valahogy arrafelé, amerre az Örökkévaló hunyorog?” Ezt írta nemrég Facebook-oldalára Győri Márton. Akár ars poeticája is lehetne ez a harminckilenc éves festőművésznek. Számára a festészet a szenvedélyről és a hitről is szól: a színek árnyalatai a létezés örömeit hirdetik. Hajók, fák, levelek, utak, ösvények, házak: az elvagyodás és az otthonkeresés örök motívumai vásznain. S talán egyetlen kortárs festő művein sem

látható annyi zsinagóga, mint Győri Márton meszerűen szép olajképein.

A ragyogó festékrétegek mögött ott feszül a 20. század történelmének minden borzalma. Győri Márton apai nagyszülei holokauszt túlélők voltak. Nagypja, Rothman György 1941-ben, tizenhét évesen lépett be a Hásomér Hácáir – Ifjú Örök – cionista mozgalomba. A baloldali fiatalok eszményképe egy olyan állam megteremtése volt, ahol zsidók és arabok teljes egyenjogúságban élhetnének együtt. A cionista ifjak a vészidőszak idején elsősorban az embermentésben vettek részt. A Hásomér Hácáirnak több száz tagja volt, és sokan életüket áldozták azért, hogy sorstársaikat menthessék. Hamis igazolványokat gyártottak, a Vöröskeresztbe beépülve élelmiszert szállítottak a budapesti gettóba.

Rothman György is álnéven, hamisított levelezési címmel irányította a mentőakcióikat. Barátaival 1944 nyarán Erdélybe utazott, hogy menekülőutat szervezzék Románián át Palesztinába. De Rothman Sepsziszentgyörgyön lebukott, szovjet kémnek hitték. A rendőrségi fogdán megkínózták, mégsem adta fel bajtársaikat. Kivégzés várt volna rá, de egy magyar rendőr őrnagy megmentette: a deportáltakat szállító vagonba vitette a zsidó fiút. Az „auschwitz-i menekülés” neki akkor az életben maradás esélyét jelentette. Túlélte a haláltáborot és azután Mauthausen poklát is. A családjából azonban mindenki odaveszett: meggyilkolták a szüleit

és kishűgát is. A háború után a fiút súlyos tébécével a fővárosi szeretetkórházban kezelték. Itt ismerkedett meg egyik betegtársával, Hermann Ágnessel, aki a budapesti gettóban élte túl a háborút, és szintén mindenkije odaveszett. A két fiatal egymásba szeretett, és a szerelem adott nekik erőt ahhoz, hogy újrakezdjék együtt az életüket.

Első fiuk születése előtt Rothman Győrire magyarosította nevét. Azt akarta, hogy gyerkeinek soha ne kelljen szenvedniük a származásuk miatt. S bár a férfi sok ember életét megmentette a háborúban, cionista múltja miatt a Rákosi-rendszerben is üldöztek, könyvtárosi állásából elbocsátották. Évek múlva Győri György magyartanár lett, a Köznevelés című lapban is publikált. Felesége gyógypedagógusként dolgozott.

Négy fiuk született. Gábor, a későbbi belgyógyász, pszichiáter, akit a Lipót igazgatóhelyettesének neveztek ki, már nincs köztünk. Péter közgazdász-szociológus, jelenleg a Menhely Alapítvány elnöke, a budapesti hajléktalanellátás vezető szakembere. János az ELTE pedagógiai és pszichológia karának docense, a Radnóti gimnázium vezető magyartanára. A negyedik testvér, István – Márton édesapja – neves festőművész, a képzőművészeti egyetem kiállításainak szervezője.

Édesapjuk, Győri György 2001-ben jelentette meg *Megmeneküléseim – Hosszú levél unokáimnak* című memoárkötetét, amelyben emléket állított a zsidó mozgalom mártírjainak, s leírta mindazt, amit a náci halálgázraiban átélt. Régóta özveggy volt már, mikor kilencvenéves korában, 2014-ben, embermentő tevékenységéért megkapta az egyik legjelentősebb nemzetközi zsidó-szervezet – a B'nai B'rith, a Szövetség fiai – elismerő oklevelét. S amikor

Győri György 2016 februárjában elhunyt, már tizenkét unokája siratta. Nagyapjuk memorjában azt is üzentek nekik: „Élni csodálatos, mert maga az élet megfelfejthetetlen csoda. Rejtélyes, önmagunk titkait soha megismerni nem tudó lények vagyunk egy elvarázsolt világegyetemben.” A holokauszt túlélő azt is leírta, milyen sok embernek köszönheti az életét: „A sors ajándékának tekintem, hogy magyart is, zsidót is, németet is, csehet is, svábot is, amerikaiat is, osztrák gazdát is látok a segítőt, a megmentőt a közt. Megmenekültem ezáltal az emberiség legnagyobb, gyógyíthatatlannak látszó betegségétől: nincs bennem gyűlölet, előítélet egyetlen nemzetel, egyetlen embercsoporttal szemben sem.”

A nagyapóval

A ragyogó festékrétegek mögött ott feszül a 20. század történelmének minden borzalma. Győri Márton apai nagyszülei holokauszt túlélők voltak.

Győri Márton is rajongott nagyapjáért. Nem sokkal a halála után írta a Facebook-oldalára: „Mindig hiányzol, drága Nagyapócska! Annyi mindent szeretnék mesélni, olyan sok minden bánt mostanában... Az »elegancia« teljes hiánya, mérhetetlen butaság és rengeteg képmutatás között kőválygok elkeseredetten, sokszor dühösen, szomorúan. Bárcsak itt lennél, mert te mondanál valami

kedveset, dicsérőt vagy felemelőt.”

Számára „nagyapó” az emberszeretet, az életigenlés példaképe. Az irodalom és a művészetek iránti vonzalmát is tőle örökölte. Meg persze festő édesapjától, Győri Istvántól. A fiú beleszületett a festőművészetbe: budapesti otthonukban, apja falnyi méretű pasztell szénrajzai között nőtt föl. Csodálta apját, s úgy hitte: a festőművész amolyan álomvilágot teremtő hős. Képeivel boldogabbá, szebbé teszi az emberek minden napjait.

Már tizenhat évesen eldöntötte, hogy ő is festőművész lesz. A kisképző után, 1999-ben rögtön bejutott a képzőművészeti egyetemre. Pedig már a rostákon kiderült róla: öntörvényű alkotó. Vizsgafeladatként aktot is rajzolniuk kellett. A fiú hatalmas absztrakt színfoltokat festett, de olyan szépeket, hogy rögtön felvették Maurer Dóra osztályába.

Nem csak a gyönyörű színekkel hívta fel magára a figyelmet: kamaszkorától kezdve saját vásárlóköre volt. Szülei lakásához közel volt egy kakaóbar. Amikor a tulajdonos meglátta a képeit, hármat is vásárolt. Győri Márton így az egyetem alatt már a festészetéből tartotta el magát és családját. A felvételin ismerkedett meg évfolyamtársával, leendő feleségével, Soós Nórával. Ma már két gyermekük van.

A művészpár paraszéri otthona műteremlakás és nyitott műhely is egyben. Patikatisztaság és rend fogad itt mindenkit. Győri Márton csak így tud alkotni. Noha az egyik legismertebb kortárs festőnk, évek óta nem volt kiállítása.

Gyakran kap felkéréseket, de elutasítja őket. Úgy érzi, megváltozott a kiállítások szerepe. A dömpingben rendezett tárlatok leginkább az üzleti érdekekről, trendekről szólnak, s épp a festészet lényege sikkad el. Ezért inkább saját műhelyükbe várják azokat, akiket érdekel a művészetük. Multimilliárdostól a könyvtároson át takarítónőig sokan járnak föl hozzájuk. Van, aki forintként spórol egy festményre.

Győri Márton úgy véli, a kép akkor él, ha az emberek otthonában kap helyet, így részévé válik az életüknek. Sok alkotó a társadalomról akar tükröt mutatni, s ez persze fontos irányzat. A festő szerint azonban ezek a művek inkább múzeumba valók. Nem biztos, hogy otthon is a hétköznapi magyar valóság nyomorát akarjuk folyton nézni. Festészete érzelmeket pótol, derűt sugároz harsány tónusával. Életerőt ad minden munkájával.

Már a rostákon kiderült róla: öntörvényű alkotó. Vizsgafeladatként akit is rajzolniuk kellett. A fiú hatalmas absztrakt színfoltokat festett.

Számára az alkotói szabadság, a függetlenség a legfontosabb. Nem vesz részt a festészet hierarchiaharcaiban, feleségén kívül nem tart kapcsolatot más festőkkel. Soha nem pályázott, nem igényelt ösztöndíjakat, nem csatlakozott galériákhoz. Efféle autonóm, kockázatos utat kevesen mernek vállalni.

Nem fest megrendelésre, nem szolgál ki kommersz igényeket. De azok, akik a képeit szeretik, ezt nem is várják tőle.

A festés mellett megszállottan olvas esszéket, regényeket, verseket. A költészet szeretetét is nagyapjától örökölte. Az unokáknak szánt memoárban nagyapja azt is leírta, hogy Auschwitzban sokszor verseket mondott magában, és a náci üvöltözéseit úgy fogta fel, mintha német nyelvelket gyakorolna. A költészet, a kultúra is segített túlélni. Művész unokájának a festészet is költészet: a színek

nyelvén az is elmondható, amihez a szavak már nem elegendők. De mintha ez a nyelv kezdene eltűnni az életünkből. A festő úgy látja, a napi megélhetési hajsza mellett az embereknek egyre kevesebb idejük jut elmélyülésre. Csökken a művészet társadalmi presztízse. Ha tehetné, napi egy óra szabadidőt adna mindenkinek. Legyen idő sétálni, beszélgetni vagy akár merengve nézni az égboltot. S figyelni a lelkünkben felderengő fényekre. / **Sándor Zsuzsanna**